

REFERAT Det Grønne Råd d. 22-05-2018

Mødedato Tirsdag d. 22. maj 2018 kl. 15:30

Mødested Mødelokale 1-2

Indholdsfortegnelse

Det Grønne Råd 22. maj 2018.....	3
----------------------------------	---

Punkt 1: Det Grønne Råd 22. maj 2018

Bilag

Bilag 1 - Svendborg Kommunes skove. Peter Møllers oplæg på møde i DGR den 22. maj 2018.

Bilag 2 - Planche. Christian Ahlefeldts anbefalinger..pdf

Bilag 3 - Mols Bjerger boeg vaeltet m vilje Skoven 4-18.pdf

Bilag 4 - Kontaktpersoner i Svendborg Kommune juni 2018.pdf

Det Grønne Råd 22. maj 2018

Sagsfremstilling:

Referat af møde den 22. maj 2018
i Det Grønne Råd i Svendborg Kommune

Tilstede:

René Lund Chetronoch, Danmarks Naturfredningsforening
Erik Brejninge Andersen, Dansk Botanisk Forening
Niels Andersen, Dansk Ornitologisk Forening Fyn
Christian Ahlefeldt, Dansk Skovforening
Ninna Larsen, Friluftsrådet
Lars Hillerup Jørgensen, Naturvejlederforeningen
Knud Clemmensen, NOAH
Lars Ellermann, Svendborg Sportsfiskerforening
Allan Mortensen, Landbrugsrådgivning Syd
Lene Sanderhoff, Naturama
Christian H. Vesterager, Patriotisk Selskab
Esben Hedegaard, Svendborg Museum
Bruno Hansen, formand Miljø- og Naturudvalget
Palle Fischer, Teknik- og Erhvervsudvalget
Fra administrationen:
Birgitte Kring Frederiksen, afdelingsleder Natur og Miljø
Peter Møller, landskabsarkitekt, Center for Ejendomme og Teknisk Service (CETS)
Dorit Fruergaard, biolog Natur og Miljø (referent)

Afbud:

Hans Jakob Clausen, Centrovic
Jeppe Ottosen, Danmarks Jægerforbund
Anni Borup, Naturstyrelsen Fyn
Torbjørn Tarp, Naturturisme I/S
Jørgen Erik Hansen, Plantning og Landskab
Søren Hansen, Svendborg Vandløbslaug

Dagsorden for mødet:

1. Godkendelse af dagsorden.
2. Velkommen til nye medlemmer.
3. Opfølgning på sidste møde den 21. februar 2018 v/ Bruno Hansen og Birgitte Kring Frederiksen.
4. Kort nyt v/ Bruno Hansen og Birgitte Kring Frederiksen.
5. Drift af kommunens skove (40 min.). NOAH og Skovforeningen har på sidste møde ønsket en debat om kommunens skovdrift i relation til CO2-reduktion, biodiversitet og produktion.
Christian Ahlefeldt kommer med oplæg om Skovforeningens syn på skovdrift, CO2 regnskab samt driftsøkonomi i skov.

Peter Møller, kommunens Center for ejendomme og teknisk service (CETS) orienterer om kommunens skovdrift.

Svendborg Kommune vil gerne have rådets anbefalinger til kommunens skovdrift.

6. Revision af kommunens plan for Natur og Friluftsliv (40 min.). Kommunens plan for Natur og Friluftsliv skal revideres. Planen kan hentes [her](#). 'Natur og Friluftsliv' indeholder indledende baggrunds/redegørelses afsnit samt seks indsatsområder med mål og handlinger. En række af disse handlinger er prioriteret på en liste.

Bruno Hansen orienterer om omfang og proces for revisionen. Der vil være fokus

på skove som nyt indsatsområde og nye handlinger for de nuværende indsatsområder.

Svendborg Kommune vil gerne have rådets anbefalinger omkring skove som nyt indsatsområde samt ideer og forslag til nye handlinger for de nuværende indsatsområder.

7. Ønsker og forslag til ekskursionen i august.

8. Eventuelt.

Efterfølgende bemærkninger fra administrationen er sat ind i referatet med kursiv.

Ad1)

Dagsorden blev godkendt.

Ad 2)

Bruno Hansen bød velkommen til de fire nye medlemmer:

Christian Vesterager, Patriotisk Selskab

Allan Mortensen, suppleant for Ib Jensen, Landbrugsrådgivning Syd

Lene Sanderhoff, Naturama

Esben Hedegaard, Svendborg Museum.

De fire præsenterede sig kort.

Ad 3)

Bruno Hansen og Birgitte Kring Frederiksen orienterede.

Ny hjemmeside

Det Grønne Råd har fået en ny hjemmeside med et samlet arkiv over alle dagsordner og referater samt det nye kommissorium og forretningsorden. Medlemmernes mailadresse kan hentes frem ved at klikke på navnet.

Siden ligger <https://www.svendborg.dk/om-politik/andre-udvalg-raad-og-naevn/raad>

Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo

Udarbejdelse af forslag til indsatsplan for bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo er udskudt på grund af personalebesparelser. Kommunen bekæmper fortsat kæmpe-bjørneklo på kommunale arealer.

Rådet gjorde opmærksom på, at en indsatsplan er vigtig for at kunne sikre en koordineret bekæmpelse.

Snebekæmpelse

Rådet har tidligere spurgt til kommunens overvejelser om valg af snebekæmpelsesmidler.

Svendborg Kommune har valgt at anvende salt. Det er vurderet, at den begrænsede miljøeffekt, der nogle steder vil kunne være ved at anvende andre snebekæmpelsesmidler, ikke står mål med de forøgede omkostninger, der vil være forbundet hermed. De alternative

bekæmpelsesmidler har også negative effekter på miljøet, acetat f.eks. giver anledning til iltforbrug i vandmiljøet. Kommunen har i stedet optimeret brugen af salt ved bl.a. befugtning af saltet og ved behovsstyret udspredning.

Rådet havde følgende anbefalinger:

Vær opmærksom på, at salt giver en osmotisk effekt i miljøet og kan således være dræbende. Saltning medfører en ændret artssammensætning langs vejene. Strandengsplanter indvandrer.

Brug grus i større udstrækning, som i Sverige.

Undgå klumper i saltet, da det betyder større udspredd mængde.

I Ollerup saltes Skolebakken stadig, selvom skolen er lukket. Her kan der spares. Kommunen bør revidere behovet oftere.

Begræns den direkte afledning af vejvand til vandløbene ved at etablere kantbegrænsninger på vejene, hvor de krydser vandløb.

Ad 4

Bruno Hansen og Birgitte Kring Frederiksen orienterede.

Geopark Sydfyn

Naturturisme I/S har netop overstået et succesfuldt besøg fra Unesco.

Rådet havde stor ros til Naturturismes arrangement med Unesco og deres proces i øvrigt med meget opmærksomhed på lodsejerne, herunder en god indledende dialog med land- og skovbruget.

Status vådområdeindsatsen

Svendborg Kommune har i 2017 arbejdet med seks områder.

To projekter er under realisering:

Hørup Å (60 ha, 14 lodsejere, kvælstof reduktion = 5,2 ton). Projektet ligger i øjeblikket hos Landbrugsstyrelsen, der arbejder på at gennemføre en jordfordeling. Jordfordelingen skal falde på plads, før kommunen kan gå videre med projektet. Udfordringen er, at projektområdet rummer rødbrændende ler, der skal indvindes før vårområdeprojektet gennemføres. Kommunen og Landbrugsstyrelsen er i dialog med teglværket herom.

Bøllemosen (118 ha, 32 lodsejere, kvælstofreduktion = 12 ton). Projektet ligger også hos Landbrugsstyrelsen, der ligeledes her arbejder på at gennemføre en jordfordeling. Jordfordelingen skal falde på plads, før kommunen kan gå videre med projektet. Udfordringen er økonomien i projektet.

To projekter er forundersøgt med det resultat, at der kan arbejdes videre med dem:

Stokkebæk Huse (6 ha, 1 lodsejer, kvælstof reduktion = 0,7 ton).

Stokkebækken Gudme (22 ha, 10 lodsejere, kvælstof reduktion = 3,3 ton)

To projekter er forundersøgt med det resultat, at det ikke vil være teknisk muligt at gennemføre et projekt.

Skovballe Søby Monnet (30 ha, 18 lodsejere, kvælstofreduktion = 1,2 ton)

Ollerup/Egense – fosforfjernelse (19 ha, 10 lodsejere)

I oplandet til Det Sydfynske Øhav skal etableres omkring 400 ha vådområder. Bruno Hansen oplyste, at de fem kommuner med udledning til Øhavet har svært ved at finde tilstrækkelige arealer hertil og at få gennemført projekter, selv om der bruges mange ressourcer.

Christian Ahlefeldt fandt det ærgerligt, at projektet ved Ollerup/Egense ikke søges realiseret, da dette vandløb udgør den største fosforkilde til Hvidkilde Sø.

Allan Mortensen fandt, at det ofte er staten, som stopper projekterne med krav til omkostningseffektivitet og ikke lodsejerne.

Status planlægning for vindmøller og solenergianlæg

Der har været afholdt borgermøde og offentlig høring. Resultatet heraf vil blive fremlagt for byrådet på et temamøde den 29. maj 2018.

Naturpuljen – borgerprojekter

En af indsatserne under naturpuljen er borgerprojekter. Arne Bruun vil bl.a. lave en informationskampagne om, hvordan man kan øge biodiversiteten i egne haver.

Rådet opfordrede til, at kommunen inddrager organisationerne.

Kreaturvogn – til låns

Svendborg Kommune har, som led i naturplejen, indkøbt en kreaturvogn. Vognen udlånes vederlagsfrit til transport af dyr, som græsser arealer i Svendborg Kommune.

Ad 5)

Peter Møller fortalte om kommunens skovdrift. Kommunens skove (290 ha) kan karakteriseres ved at være bynære kulturskove (er plantet for at producere træ) med stor rekreativ værdi. Målet for kommunens skove er beskrevet i kommunens Plan for grønne områder 2014-2018 (planen kan ses [her](#) på kommunens hjemmeside).

Udsnit af Plan for grønne områder 2014-2018:

Mål

- Kommunens skove skal give mulighed for et aktivt og varieret friluftsliv med gode naturoplevelser.
- Naturindholdet i skovene øges ved bl.a. særlige driftsformer herunder græsningsskov og udlægning af 10 % af skovarealet til urørt skov.
- Skovene skal fortsat drives efter principperne for naturnær skovdrift med produktion af værdifuldt gavntræ, når det ikke er i konflikt med den rekreative udnyttelse og naturværdierne.
- Af hensyn til fugle livet og skovbundsfloraen udføres skovningsarbejde for så vidt muligt i perioden august-marts.
- Det skal være sikkert at færdes på veje og stier i skovene, ved at opretholde en sund og stabil skov.

Skovene er certificerede og drives ud fra principper om bæredygtighed (miljø, økonomi og social).

Herefter gennemgik Peter Møller de forstlige opgaver i kommunens skove:

- Fældning af risikotræer langs veje, stier og bebyggelse, serviceopgaver – godt naboskab.
- Foryngelse af 38 ha. gl. bøgeskov fra før år 1900. (årsager: Genskabe bøgeskoven og sikkerhedshensyn)
- Udtynding i løv- og nåletræsbevoksninger.
- Afdrift (fældning) af nåletræsbevoksninger.
- Kulturpleje.
- Plantning.
- Oprensning af grøfter.
- Salg af træ.

Peter Møller viste billeder med eksempler og fremhævede, at sikkerheden vægtes meget højt i den kommunale skovdrift.

Peter Møller gennemgik en oversigt over den årlige hugst, fakta om den stående vedmasse, udgifter/indtægter fra skovdriften samt en oversigt over de seneste års forbedringer af biodiversitet og rekreativ værdi i kommunens skove illustreret af billeder. Peter Møllers oplæg er vedlagt som bilag.

Årsagen til at der i 2017 er et nettounderskud på skovdriften er dels et efterslæb i den forstlige drift dels meromkostninger ved de bynære skove, herunder sikkerhed både i forhold til at fjerne 'farlige' træer og i forhold til skovarbejdet (folk respekterer ikke afspærringer).

Peter Møller nævnte, at træartsvalget i kommunens skove for en stor del er de tidligere skovejeres valg. Kommunen satser på bøg, der hvor den er og planter i øvrigt meget og nu. Peter Møller nævnte, at lagring af CO₂ er størst i de mellem-aldrende kraftigvoksende bevoksninger.

Herefter kom Christian Ahlefeldt med et oplæg om forskellige strategier i skovdrift og anbefalinger til kommunen. Christian Ahlefeldt tog udgangspunkt i ansvar for CO₂-besparelse, miljø og friluftsliv og den påstand, at kommunen mangler penge. Christian Ahlefeldt har efter mødet sammenfattet oplægget i følgende (*og tak for det*):

"Ved foto gennemgangen forsøgte CALL at vise at kommunens gamle skove mest bestod af meget svagt tyndet bøgeskov uden megen hverken biologisk eller synsmæssig variation.

Noget af skoven syntes at være første gangs skov med bøg af ung alders klasse.

CALLs påstand er at netop fordi skoven består primært af bøg, uden indblanding af andre træarter, vil en manglende hugst og specielt ved "urørt skov" betyde at skoven bliver endnu mere mørk og at der først vil ske henfald af dødt ved efter mange år – ja op til mere end 100 år venten.

CALL forsøgte ved fotos fra egne skove (Hvidkilde) at vise at en biologisk interessant skov bør bestå af langt mere gammelt dødt træ-ved enten som efterladte udtjente kroner eller som døde træstammer på jorden.

CALL kommenterede på den forbløffende mangel på dødt ved i alle kommunes skove på trods af dobbelt certificeringen!

CALL forsøgte ved fotos fra egne skove (Hvidkilde) at vise at en biologisk interessant skov med stor undervækst desuden ofte gerne må bestå af grantræer som douglas eller lærk – specielt hvis de tyndes rettidigt eller med lysbrønde i løvtræet således at de ens aldrende bevoksninger brydes af andre træarter og af underskov.

Generelt undrede det CALL at kommunen ikke kunne have et positivt dækningsbidrag på sine skove når publikums faciliteter ikke er medregnet – henset til den positive alders klasse og den store vedmasse (manglende tynding).

Med et bevokset skovareal på mere end 250 ha og en hugst på 2.500 m³ årligt skal kommunen kunne skabe et dækningsbidrag på mere end 250.000 årligt på sine skove.

Dette dækningsbidrag kunne så finansiere publikums faciliteter (skilte og hytter) og tiltag ud over det skovbrugsfaglige der kunne øge biodiversiteten.

Med en planche ønskede CALL at opridse ønskerne fra forskellige som han oplever dem og vise en hurtig mulighed for at opnå både fornuftig økonomi og hurtig forøget biodiversitet. (Planchen - lavet i regneark - er vedhæftet som bilag).

Øverst

Blå linie: Almindelig skovdrift der giver en optimal CO₂ opsparring, men som med ens aldrende bøg i store flader ikke giver den store biodiversitet – mange skovgæster som MTB kan til gengæld godt lide det frie udsyn under bøgene og gæsterne kan uhindret gå/køre overalt da der ikke er underskov eller brombær.

Nederst

Rød linie: Urørt skov giver på sigt ingen CO₂ opsparring og vil hurtigt give en stærkt reduceret CO₂ opsparring da væksten bliver mindre. Da skoven mest består af ung bøg vil skoven blive en ganske mørk skov uden underskov eller bund vegetation / variation. Kommunen vil desuden få problemer med farlige træer hvis ikke kommunen aktivt fældes eller kapper træerne tæt på naboer eller tæt på f.eks. MTB stier.

Mellem som kompromis

Grøn linie: CALL ville hvis han var driftsherre på de kommunale skove vælge denne linie – herved sikres alle de ønskede parametre – CO₂, Biodiversitet, Friluftsliv og en positiv finansiering.

Måske ikke så voldsomt som beskrevet i artiklen men ud fra samme ideer som artiklen i Skoven 4-18.

Henset til at kommunes skove er tyndet meget svagt vil dette hurtigt give en mere spændende skov både biologisk og synsmæssigt.

Endelig ville CALL benytte langt flere træarter i kommunes skove fremfor blot at forynge med nye bøge bevoksninger."

(Den nævnte artikel fra Skoven er vedhæftet som bilag.)

Christian Ahlefeldt lagde vægt på, at eg skaber stor biodiversitet. Endvidere anbefalede Christian Ahlefeldt kommunen at formidle interessante ting i skovene som f.eks. de højryggede agre og flådeegene i Rantzausmindeskoven.

René Lund Chetronoch anbefalede kommunen at drive skoven med mere dødt ved – under hensyn til sikkerheden - og flere lysåbne arealer med selvforyngelse og pionerarter for at højne biodiversiteten. René Lund Chetronoch fandt, at biodiversitet er vigtigere end urørt skov og syntes, at drift med aktivt henfald, som beskrevet i artikel fra skoven, kunne være en god vej.

Niels Andersen spurgte, om der skal være overskud på kommunens skovdrift og spurgte hvad folk værdsætter. Niels Andersen nævnte anemoner som en høj skattet art, der vidner om en meget gammel skov. Niels Andersen var med i det udvalg, som udpegede arealerne med urørt skov i forbindelse med certificeringen. Her blev bl.a. taget hensyn til arealer uden færdsel.

Der var i øvrigt anbefalinger fra rådet om, at kommunen skal stille flere krav til entreprenørerne om hensyn til naturværdierne i forbindelse med skovdriften som f. eks. valg af udkørselsmaskiner og arbejdstidsperioder.

Bruno Hansen takkede for de meget interessante oplæg.

Ad 6)

Bruno Hansen fortalte, at Miljø- og Naturudvalget har besluttet at revidere kommunens Plan for Natur og Friluftsliv. Planen kan hentes på kommunens hjemmeside.

Planen blev vedtaget i byrådet i oktober 2013 og beskriver indsatser for friluftslivet samt naturinteresser, som ligger ud over Natura 2000 og vandplanindsatser – både på private og på kommunale arealer.

Planen indeholder:

- Indledende baggrunds/redegørelsesafsnit
- Seks indsatsområder med mål og handlinger
- En liste med prioriterede handlinger (revideret i 2016)

Med afsæt i Natur og Friluftsliv vedtog byrådet i 2014 'Plan for Grønne Områder', der omhandler kommunens egne arealer.

Miljø- og Naturudvalget har besluttet følgende om revision af Natur og Friluftsliv:

- Indledende afsnit bibeholdes med opdatering af fakta.
- De seks indsatsområder opdateres:
 - Bynatur
 - Mangfoldig natur
 - Naturpleje
 - Blå natur
 - Rekreative muligheder og friluftsliv
 - Formidling og markedsføring
- Gennemførte indsatser og indsatser på kommunens egne arealer tages ud af handlingsprogrammet og der medtages nye handlinger.
- Skove medtages som indsatsområde.
- Kommuneplanens Grønt Danmarkskort indarbejdes, herunder indsatser for sammenhængende natur.
- Øget fokus på biodiversitet.
- Den prioriterede liste revideres.

Og der er besluttet følgende proces for revisionen:

Maj 2018: Omfang og proces for revisionen forelægges Det Grønne Råd. Det nye indsatsområde 'skove' drøftes og der indhentes ideer samt forslag til nye handlinger for alle indsatsområder.

Oktober 2018: Forslag til revideret plan forelægges Miljø- og Naturudvalget.

November 2018: Forslag til revideret plan drøftes med Det Grønne Råd.

December 2018: Revideret plan vedtages i Miljø- og Naturudvalget samt i byrådet.

Det var således hensigten, at rådet skulle have drøftet det nye indsatsområde 'Skove' samt være kommet med ideer og forslag til nye handlinger for alle indsatsområder. Da tiden var blevet knap, bad Bruno Hansen i stedet rådets medlemmer om at indsende input pr. mail til Dorit Fruergaard inden den 1. juli 2018. *(På mødet aftaltes frist til 1. september, men datoen er ændret til 1. juli af hensyn til arbejdet med revisionen. Der inviteres også til et arbejdsgruppemøde i juni.)*

Ad 7)

Lene Sanderhoff foreslog, at rådet besøger vildskovsprojektet i Svanninge Bjerger.

Der var tilslutning til at besøge Svanninge Bjerger.

Christian Vesterager ønskede, at rådet drøfter begrebet biodiversitet i forbindelse med ekskursionen – er det alle arter eller EU-krav.

Ad 8)

Ninna Larsen opfordrede til, at organisationerne arrangerer guidede naturture. Birgitte Kring Frederiksen mindede om, at man er velkommen til at sende annoncering af naturture ind til Kim Barren i kommunens kommunikations-afdeling, så vil arrangementet komme på kommunens facebook og hjemmeside.

Lene Sanderhoff oplyste, at Naturama i en uge i sommerferien har arrangementer om, hvordan vi redder bierne bl.a. med værksteder, hvor man kan bygge insekthoteller og få kendskab til bi-venlige frøblandinger.

Ninna Larsen opfordrede kommunen til at gå mere i pressen med alle de gode ting, som kommunen laver.

Erik Brejninge Andersen og Knud Clemmensen udtrykte tilfredshed med, at affaldsforbrændingen i Svendborg nedlægges.

Bilag:

Åben - Svendborg Kommunes skove. Peter Møllers oplæg på møde i DGR den 22. maj 2018.

Åben - Planche. Christian Ahlefeldts anbefalinger..pdf

Åben - Mols Bjerger boeg vaeltet m vilje Skoven 4-18.pdf

Åben - Kontaktpersoner i Svendborg Kommune juni 2018.pdf